

ZASTUPNIÈKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Na osnovi èlanka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O KNJIŽNICAMA

Proglašavam Zakon o knjižnicama, koji je donio Zastupnièki dom Sabora Republike Hrvatske na sjednici 19. rujna 1997.

Broj: 081-97-1510/1
Zagreb, 29. rujna 1997.

Predsjednik
Republike Hrvatske
dr. Franjo Tuđman, v. r.

ZAKON

O KNJIŽNICAMA

I. OPÆE ODREDBE

Èlanak 1.

Ovim se Zakonom uređuje knjižnièna djelatnost, uvjeti i naèin njezina obavljanja, ustrojstvo i naèin rada knjižnica, knjižnièna građa, te pravni položaj Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu.

Èlanak 2.

Knjižnièna je djelatnost od interesa za Republiku Hrvatsku.

Èlanak 3.

Knjižnièna se djelatnost obavlja kao javna služba.

Knjižniènu djelatnost obavljaju knjižnice.

Članak 4.

Knjižnice se osnivaju kao javne ustanove ili kao ustanove (u daljnjem tekstu: samostalne knjižnice).

Pod uvjetima propisanim ovim Zakonom knjižniènu djelatnost mogu obavljati ustanove i druge pravne osobe, pri èemu se radi obavljanja knjižniène djelatnosti moraju ustanoviti posebne ustrojbene jedinice ovih ustanova i drugih pravnih osoba (u daljnjem tekstu: knjižnice u sustavu).

Članak 5.

Samostalne knjižnice kao javne ustanove mogu osnovati Republika Hrvatska, Źupanije, Grad Zagreb, gradovi i opæine.

Samostalne knjižnice mogu osnovati i druge domaæe pravne i fizièke osobe.

Više osnivaèa moŹe zajednièki osnovati samostalnu knjižnicu, a meĹusobna prava i obveze ureĹuju ugovorom.

Članak 6.

Knjižnièna djelatnost obuhvaæa osobito:

- nabavu knjižniène graĹe,
- struènu obradu, èuvanje i zaštitu knjižniène graĹe, te provoĹenje mjere zaštite knjižniène graĹe koja je kulturno dobro,
- izradu biltena, kataloga, bibliografija i drugih informacijskih pomagala,
- sudjelovanje u izradi skupnih kataloga i baza podataka,
- omoguæavanje pristupaènosti knjižniène graĹe i informacija korisnicima prema njihovim potrebama i zahtjevima,
- osiguravanje korištenja i posudbe knjižniène graĹe, te protok informacija,
- poticanje i pomoæ korisnicima pri izboru i korištenju knjižniène graĹe, informacijskih pomagala i izvora, te
- voĹenje dokumentacije o graĹi i korisnicima.

Članak 7.

Knjižniènu graĹu èini svaki jezièni, slikovni i zvuèni dokument na lako prenosivom materijalu ili u elektronièki èitljivom obliku informacijskoga, umjetnièkoga, znanstvenoga ili struènog

sadržaja, proizveden u više primjeraka i namijenjen javnosti, kao i rukopisi, što sve knjižnica drži u svojem knjižničnom fondu i stavlja na raspolaganje korisnicima.

Knjižničnom građom smatraju se igre, igračke i sl., ako su dio knjižničnog fonda.

II. VRSTE, OSNIVANJE I PRESTANAK KNJIŽNICA

Članak 8.

Prema namjeni i sadržaju knjižničnog fonda vrste knjižnica su: nacionalna, narodna, školska, sveučilišna, visokoškolska, općeznanstvena te specijalna.

Pojedine knjižnice mogu prema potrebi obavljati poslove i zadatke više vrsta knjižnica.

Knjižnice svoju djelatnost obavljaju prema standardima kojima se uređuju poslovi, te kadrovski i tehnički uvjeti svojstveni pojedinim vrstama knjižnica.

Standarde za pojedine vrste knjižnica na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća propisuju:

- ministar kulture za narodne knjižnice,
- ministar prosvjete i športa za školske knjižnice,
- ministar znanosti i tehnologije za sveučilišne, visokoškolske i općeznanstvene knjižnice, a
- za specijalne knjižnice ministar nadležan prema području djelatnosti knjižnice.

Članak 9.

Općine i gradovi dužni su osnovati narodnu knjižnicu kao javnu ustanovu, osim u slučaju kada djelatnost narodne knjižnice već ne obavlja koja sveučilišna ili općeznanstvena knjižnica na njihovu području.

Općina ili grad može obavljanje djelatnosti narodne knjižnice posebnim ugovorom povjeriti narodnoj knjižnici u drugoj općini ili gradu.

Školske, visokoškolske i sveučilišne knjižnice dužni su osnovati osnivači škola, visokih učilišta i znanstvenih instituta u sastavu tih ustanova.

Članak 10.

Knjižnica se može osnovati ako su, pored općih uvjeta propisanih Zakonom o ustanovama, osigurani:

- knjižnična građa,

- stručno osoblje, te

- prostor, oprema i sredstva za rad knjižnice.

Postojanje uvjeta iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje i o tome daje potvrdu osnivaču županijski ured nadležan za kulturu županije na čijem se području knjižnica osniva, odnosno gradski ured za kulturu Grada Zagreba, na temelju izvješća knjižnice koja obavlja materijalnu djelatnost, najkasnije u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva.

Osnivač je dužan pribaviti potvrdu iz stavka 2. ovoga članka prije traženja ocjene sukladnosti akta o osnivanju knjižnice sa zakonom, odnosno prije traženja upisa u sudski registar ustanova.

Članak 11.

Ministarstvo kulture vodi upisnik o knjižnicama i knjižnicama u sastavu.

Ministar kulture propisuje sadržaj upisnika iz stavka 1. ovoga članka i rokove za dostavljanje podataka radi upisa.

Članak 12.

Knjižnice prestaju sukladno odredbama Zakona o ustanovama.

Odluka o prestanku i statusnim promjenama samostalnih knjižnica kao javnih ustanova i knjižnica u sastavu javnih ustanova i tijela državne vlasti, može se donijeti samo uz prethodnu suglasnost ministra kulture, odnosno ministra znanosti i tehnologije za sveučilišne, visokoškolske i općeobrazovne knjižnice, odnosno ministra prosvjete za školske knjižnice.

Članak 13.

Odluka o prestanku i statusnim promjenama knjižnice mora sadržavati i odredbe o zaštiti i smještaju knjižnične građe na temelju mišljenja knjižnice koja obavlja materijalnu djelatnost.

III. NACIONALNA I SVEUČILIŠNA KNJIŽNICA

Članak 14.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu je javna ustanova od nacionalnog značenja koja obavlja knjižničnu i informacijsku djelatnost nacionalne knjižnice Republike Hrvatske i središnje knjižnice Sveučilišta u Zagrebu kao i znanstveno-istraživačku i razvojnu djelatnost radi unapređivanja hrvatskog knjižničarstva te izgradnje i razvoja hrvatskoga knjižničnog sustava.

Osnivač Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu je Republika Hrvatska. Prava i dužnosti osnivača obavlja Vlada Republike Hrvatske.

Članak 15.

Nacionalna i sveuèilišna knjižnica u Zagrebu središte je hrvatskoga knjižniènog sustava i osobito:

- izrađuje i organizira hrvatsku nacionalnu zbirku knjižniène građe i usklađuje nabavu inozemne znanstvene literature na nacionalnoj razini i na razini Sveuèilišta u Zagrebu,
- obavlja djelatnost nacionalnoga bibliografskog ureda,
- èuva i obnavlja knjižniènu građu u skladu s međunarodnim programom,
- daje mišljenje o knjižniènoj građi koja ima svojstvo kulturnog dobra, te provodi i potièe mjere zaštite takve građe,
- promièe hrvatsku knjigu i druge publikacije,
- obavlja bibliografsku i informacijsku djelatnost u sklopu međunarodnih programa Univerzalne bibliografske kontrole, Opæe dostupnosti publikacija i Opæeg protoka podataka i telekomunikacija, a napose obrađuje tekuæu bibliografiju,
- obavlja znanstvena istraživanja na podruèju knjižniène i informacijske znanosti,
- obavlja izdavaèku, izložbenu i promotivnu djelatnost, i
- obavlja druge zadaæe predviđene ovim Zakonom i njezinim statutom.

Èlanak 16.

Naèin rada Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu pobliže se uređuje njezinim statutom, pravilnikom o unutarnjem ustroju i naèinu rada, te drugim opæim aktima ove knjižnice.

Èlanak 17.

Nacionalnom i sveuèilišnom knjižnicom u Zagrebu upravlja upravno vijeæe.

Upravno vijeæe ima devet èlanova od kojih po tri imenuju ministar kulture i ministar znanosti i tehnologije, a tri bira struèno vijeæe ove knjižnice iz reda svojih zaposlenika.

Èlanak 18.

Nacionalna i sveuèilišna knjižnica u Zagrebu ima glavnog ravnatelja te ravnatelja Razdjela nacionalne knjižnice i ravnatelja Razdjela sveuèilišne knjižnice.

Glavnog ravnatelja imenuje i razrješuje Vlada Republike Hrvatske na zajednièki prijedlog ministra kulture i ministra znanosti i tehnologije, a ravnatelje razdjela imenuje i razrješuje upravno vijeæe.

Glavni ravnatelj i ravnatelj razdjela imenuju se na temelju javnog natjeèaja na vrijeme od èetiri godine. Natjeèaj raspisuje i provodi upravno vijeæe.

Za glavnog ravnatelja može se imenovati osoba koja ima visoku stručnu spremu i koja je objavila istaknute stručne ili znanstvene radove. Za ravnatelja razdjela može se imenovati osoba koja ispunjava uvjete za diplomiranog knjižničara propisane èlankom 34. stavkom 4. ovoga Zakona.

Statutom Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu propisuju se postupak, a mogu se propisati i posebni uvjeti za imenovanje glavnog ravnatelja te ravnatelje razdjela.

Èlanak 19.

Sredstva za rad Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu osiguravaju se iz državnog proraèuna, iz vlastitih prihoda, od zaklada, od sponzora, darovima i na drugi naèin u skladu sa zakonom.

Èlanak 20.

Stručni nadzor nad radom Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu obavlja Hrvatsko knjižnièno vijeæe.

Nadzor nad zakonitošæu rada Nacionalne i sveuèilišne knjižnice u Zagrebu obavlja Ministarstvo kulture i Ministarstvo znanosti i tehnologije.

Èlanak 21.

Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se i na Nacionalnu i sveuèilišnu knjižnicu, ako odredbama èlanka 14. do 20. ovoga Zakona nije što drukèije propisano.

IV. USTROJSTVO I UPRAVLJANJE KNJIŽNICAMA

Èlanak 22.

Ustrojstvo i upravljanje knjižnicama pobliže se uređuje statutom i drugim opæim aktima knjižnica, odnosno pravnih osoba u èijem su sastavu, a u skladu sa zakonom i aktom o osnivanju.

Èlanak 23.

Samostalnom knjižnicom upravlja upravno vijeæe.

Upravno vijeæe samostalne knjižnice ima 3 ili 5 èlanova, od kojih veæinu imenuje osnivaè, a ostale bira stručno osoblje knjižnice iz svojih redova. Broj èlanova upravnog vijeæa, naèin njihova izbora, mandat, donošenje odluka i druga pitanja u svezi s radom upravnog vijeæa uređuju se aktom o osnivanju i statutom knjižnice.

Samostalnom knjižnicom koja ima do 5 zaposlenih upravlja ravnatelj.

Članak 24.

Upravno vijeće na prijedlog ravnatelja donosi programe rada i razvitka knjižnice, nadzire njihovo izvršavanje, odlučuje o financijskom planu i godišnjem obračunu, donosi statut i druge opće akte, utvrđuje način i uvjete korištenja knjižnične građe, odlučuje o promjenama u organiziranju rada knjižnice, te obavlja druge poslove određene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Članak 25.

Ravnatelj samostalne knjižnice organizira i vodi rad i poslovanje knjižnice, predlaže plan i program rada, predstavlja i zastupa knjižnicu u pravnom prometu i pred tijelima državne vlasti te obavlja sve druge poslove predviđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Članak 26.

Ravnatelja samostalne narodne knjižnice imenuje i razrješuje osnivač na prijedlog upravnog vijeća, a uz naknadnu potvrdu ministra kulture.

Ravnatelja samostalne narodne knjižnice koja ima do 5 zaposlenih imenuje i razrješuje osnivač uz naknadnu potvrdu ministra kulture.

Ako ministar kulture ne potvrdi akt o imenovanju ili razrješenju ravnatelja i ne dostavi ga osnivaču u roku od dva mjeseca računajući od dana dostave tog akta ministru, smatrat će se da je akt o imenovanju ili razrješenju ravnatelja samostalne knjižnice potvrđen.

Iznimno od odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka, za imenovanje i razrješenje ravnatelja samostalnih knjižnica koje osnivaju osobe iz članka 5. stavka 2. ovoga Zakona, nije potrebna naknadna potvrda ministra kulture.

Članak 27.

Javni natječaj za imenovanje ravnatelja samostalne knjižnice raspisuje i provodi upravno vijeće samostalne knjižnice, osim u slučaju iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona, kada javni natječaj raspisuje i provodi osnivač.

Ravnateljem samostalne knjižnice može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete za diplomiranog knjižničara propisane člankom 34. stavkom 4. ovoga Zakona.

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka, za ravnatelja samostalne knjižnice može se imenovati i osoba koja ima višu stručnu spremu, ako se na ponovljeni natječaj ne javi osoba koja ima uvjete iz stavka 2. ovoga članka.

Ravnatelj samostalne knjižnice imenuje se na četiri godine i može biti ponovno imenovan.

Statutom samostalne knjižnice propisuje se postupak a mogu se propisati i posebni uvjeti za imenovanje ravnatelja samostalne knjižnice.

Èlanak 28.

Ustrojstvo knjižnice u sastavu uređuje se statutom, odnosno drugim aktom pravne osobe unutar koje se knjižnica nalazi i pravilnikom o radu knjižnice.

Knjižnica u sastavu ima voditelja i knjižnièni odbor sastavljen od djelatnika knjižnice i pravne osobe u èijem je sastavu. Voditelj knjižnice èlan je knjižniènog odbora i upravnog tijela pravne osobe u èijem je sastavu knjižnica.

Sastav, zadaæe i naèin rada knjižniènog odbora pobliže se uređuju pravilnikom o radu knjižnice.

Voditelja knjižnice u sastavu imenuje i razrješuje tijelo upravljanja pravne osobe u sastavu koje je knjižnica i on mora ispunjavati iste uvjete kao i ravnatelj samostalne knjižnice.

V. SREDSTVA ZA RAD KNJIŽNICA

Èlanak 29.

Sredstva za rad samostalnih knjižnica, odnosno knjižnica u sastavu osigurava osnivaè.

Za posebne programe knjižnica sredstva osiguravaju njihovi osnivaèi, županije, odnosno Grad Zagreb, gradovi ili opæine na području kojih se takav program ostvaruje, ministarstva u èijem je djelokrugu program koji se ostvaruje, kao i druge pravne i fizièke osobe.

Sredstva za obavljanje posebnih zadaæa u sklopu hrvatskog knjižniènog sustava osiguravaju se iz državnog proraèuna putem Ministarstva kulture, Ministarstva znanosti i tehnologije i Ministarstva prosvjete i športa.

VI. KNJIŽNIÈNI SUSTAV

Èlanak 30.

U obavljanju svoje djelatnosti knjižnice u Republici Hrvatskoj međusobno surađuju i povezuju se unutar hrvatskoga knjižniènog sustava.

Knjižnice se povezuju u sustav sukladno potrebama korisnika na određenom području, potrebama sveuèilišta i određenog znanstvenog područja, a na temelju naèela:

- usklađivanja planova i programa rada i razvitka knjižnica,
- standardizacije postupka u obradi i protoku građe i informacija,
- izgrađivanja skupnih kataloga i baza podataka, te

- svekolikog zajedničkog razvitka.

Članak 31.

Radi trajnoga i sustavno organiziranog rada na razvitku i unapređivanju knjižničarstva, određene knjižnice obavljaju i poslove materijalne djelatnosti za više knjižnica određenog područja ili za pojedinu vrstu knjižnica (u daljnjem tekstu: materijalne knjižnice).

Materijalna djelatnost obuhvaća osobito poslove:

- stručnog nadzora nad radom knjižnica,
- stručnog osposobljavanja i usavršavanja knjižničnog osoblja,
- stručno-savjetodavne pomoći knjižnicama,
- koordinacije rada knjižnica, te
- unapređivanja stručnog rada u knjižnicama.

Ministar kulture na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća donosi pravilnik o materijalnoj djelatnosti kojim se utvrđuje i sustav materijalnih knjižnica.

Sredstva za obavljanje poslova materijalne djelatnosti osiguravaju se u državnom proračunu.

VII. HRVATSKO KNJIŽNIČKO VIJEĆE

Članak 32.

Pri Ministarstvu kulture osniva se Hrvatsko knjižničko vijeće kao stručno i savjetodavno tijelo.

Hrvatsko knjižničko vijeće:

- razmatra stanje knjižničarstva u Republici Hrvatskoj, te predlaže i potiče donošenje mjera za unapređivanje knjižničarstva,
- potiče donošenje i promjenu propisa u području knjižničarstva,
- predlaže standarde za pojedine vrste knjižnica,
- predlaže mjere za zaštitu knjižnične građe,
- predlaže program izgradnje i razvitka hrvatskoga knjižničnog sustava,
- predlaže sustav materijalnih knjižnica,

- predlaže pravilnik o polaganju i program stručnih ispita knjižničnog osoblja, te članove ispitnog povjerenstva,
- predlaže dodjeljivanje zvanja višeg knjižničara i knjižničarskog savjetnika na prijedlog stručnog povjerenstva koje u tu svrhu imenuje, te
- obavlja i druge poslove utvrđene ovim Zakonom.

Članak 33.

Hrvatsko knjižnično vijeće ima sedam članova.

Po jednog člana imenuju:

- ministar kulture,
- ministar prosvjete i športa,
- ministar znanosti i tehnologije, te
- Rektorski zbor visokih učilišta Republike Hrvatske.

Tri člana imenuje Hrvatsko knjižnično društvo.

Članovi Vijeća imenuju se na četiri godine i biraju predsjednika iz svojih redova.

Sredstva za rad Hrvatskoga knjižničnog vijeća osiguravaju se u državnom proračunu.

Hrvatsko knjižnično vijeće donosi poslovnik o svojem radu.

VIII. KNJIŽNIČNO OSOBLJE

Članak 34.

Stručne poslove u knjižnicama, samostalnim i sastavu, obavljaju pomoćni knjižničari, knjižničari, diplomirani knjižničari, viši knjižničari i knjižničarski savjetnici.

Poslove pomoćnog knjižničara može obavljati osoba koja ima završenu srednju školu i položen stručni ispit za pomoćnog knjižničara.

Poslove knjižničara može obavljati osoba koja ima završenu višu školu i položen stručni ispit za knjižničara.

Poslove diplomiranog knjižničara može obavljati osoba koja ima završen studij knjižničarstva, odnosno završen drugi visokoškolski studij uz dopunski studij knjižničarstva, te položen stručni ispit za diplomiranog knjižničara.

Èlanak 35.

Osobe koje se zapošljavaju u knjižnici na radnim mjestima pomoænog knjižnièara i knjižnièara bez položenoga struènog ispita dužne su ga položiti u roku od 2 godine od dana zapošljavanja.

Osobe s visokom struènom spremom koje se zapošljavaju u knjižnici na radnom mjestu diplomiranog knjižnièara bez uvjeta propisanih èlankom 34. stavkom 4. ovoga Zakona dužne su steæi propisanu spremu i položiti struèni ispit u roku od 5 godina od dana zapošljavanja.

Struèni ispiti iz èlanka 34. stavka 2., 3. i 4. ovoga Zakona polažu se pred ispitnim povjerenstvom Hrvatskoga knjižniènog vijeæa prema pravilniku o polaganju struènih ispita i programu što ih na prijedlog Hrvatskoga knjižniènog vijeæa donosi ministar kulture.

Èlanak 36.

Zvanje višeg knjižnièara može steæi osoba koja je nakon položenog struènog ispita za diplomiranog knjižnièara najmanje pet godina obavljala poslove diplomiranog knjižnièara i u tom razdoblju dala vrijedan struèni doprinos, te objavila zapažene struène radove iz knjižnièarstva.

Zvanje knjižnièarskog savjetnika može steæi osoba èija struènost jamèi da može obavljati najsloženije poslove knjižnièarske struke, uz uvjet da je nakon stjecanja zvanja višeg knjižnièara najmanje pet godina radila u struci, te da je u tom razdoblju bila zapažena po objavljenim znanstvenim i struènim radovima.

Zvanja iz stavka 1. i 2. ovoga èlanka podjeljuje Ministarstvo kulture na prijedlog Hrvatskog knjižniènog vijeæa.

IX. OBVEZNI PRIMJERAK

Èlanak 37.

Pravna ili fizièka osoba koja izdaje ili proizvodi graðu iz èlanka 38. ovoga Zakona namijenjenu javnosti, dužna je od te građe besplatno i o svom trošku, a najkasnije u roku od 30 dana po završetku tiskanja, umnažanja ili proizvodnje, dostaviti Nacionalnoj i sveuèilišnoj knjižnici u Zagrebu osam obveznih primjeraka, od kojih Nacionalna i sveuèilišna knjižnica u Zagrebu zadržava dva, a po jedan primjerak dostavlja sveuèilišnim knjižnicama u Splitu, Rijeci, Puli i Osijeku, kao i u Mostaru te opæeznanstvenim knjižnicama u Dubrovniku i Zadru.

Svaki naknadnik dužan je u roku iz stavka 1. ovoga èlanka dostaviti još po jedan primjerak građe matiènoj knjižnici na podruèju županije na kojoj je njegovo sjedište radi stvaranja zavièajne zbirke. Tiskar s podruèja jedne županije koji tiska za nakladnika iz druge županije dužan je u istom roku jedan primjerak dostaviti matiènoj knjižnici na podruèju županije na kojoj je njegovo sjedište.

Za tiskanu ili umnoženu, odnosno proizvedenu građu izdanu na više jezika ili raznim pismima, ili u više izdanja, obvezni se primjerci dostavljaju posebno na svakom jeziku, na svakom pismu, za svako novo izdanje.

Novim izdanjem u smislu stavka 3. ovoga članka smatra se izdanje koje se stavlja u promet s promijenjenom naslovnom stranicom, novim omotom, dopunjenim ili promijenjenim tekstom, novim slikama, tablicama i sličnim promjenama.

Članak 38.

Pod obveznim primjerkom u smislu članka 37. ovoga Zakona, bez obzira jesu li namijenjeni prodaji, odnosno besplatnom raspačavanju, podrazumijevaju se tiskovine: knjige, brošure, skripta, posebni otisci, časopisi, novine, magazini, bilteni, zemljopisne i druge karte, reprodukcije slikovnih umjetničkih djela, muzikalije, katalozi, kalendari, kazališni i drugi programi, te njihovi dodaci u tiskanom, audiovizualnom i elektroničkom obliku, plakati, letci, kratki oglasi i priopćenja, razglednice, službene i trgovačke tiskanice; audiovizualna građa: gramofonske ploče, audio i video kasete, magnetofonske vrpce, snimljeni mikrofilmovi i kompaktni diskovi; te elektroničke publikacije: kompaktni diskovi, magnetske vrpce, diskete, baze podataka i on-line publikacije.

Članak 39.

Svi nakladnici službenih publikacija dužni su besplatno i o svom trošku dostaviti Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici i dva dodatna primjerka, te Hrvatskoj informacijsko-dokumentacijskoj referalnoj agenciji (HIDRA-i) jedan primjerak svojih izdanja.

Nakladnici službenih publikacija županija, Grada Zagreba, gradova i općina dužni su dostaviti jedan primjerak tih publikacija matičnoj knjižnici na području županije na kojoj imaju sjedište, odnosno Grada Zagreba, a nakladnici službenih publikacija gradova i općina i narodnoj knjižnici koje su osnivači.

Službenim publikacijama u smislu ovoga Zakona smatraju se one publikacije što ih izdaju tijela državne vlasti, odnosno tijela lokalne samouprave i tijela lokalne samouprave i uprave kao svoja službena izdanja.

Članak 40.

Nakladnik iznimno vrijednog i skupog izdanja (bibliofilska izdanja, grafičke mape i sl.) dužan je dostaviti po jedan primjerak tekstualnog dijela Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Članak 41.

Obvezni primjerci moraju biti ispravni i u stanju u kojem će biti raspačavani.

Članak 42.

Svi nakladnici, tiskari i proizvođači audiovizualne građe i elektroničkih publikacija u Republici Hrvatskoj, dužni su posljednjeg dana u tekućem mjesecu dostaviti Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu izvješće o cjelokupnoj izdanoj, tiskanoj, odnosno proizvedenoj građi tijekom prethodnog mjeseca u dva primjerka.

Članak 43.

Tiskovine povjerljivog sadržaja izuzete su od obveze dostavljanja, ali su njihovi naručitelji dužni trajno ih čuvati najmanje u dva primjerka.

Dostavljene obvezne primjerke kojih je raspačavanje naknadno zabranjeno knjižnice su dužne čuvati.

Članak 44.

Postupanje s obveznim primjerkom i posebne mjere njegove zaštite i čuvanja propisuje ministar kulture na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća.

X. ZAŠTITA KNJIŽNIČNE GRAĐE

Članak 45.

Knjižnice su dužne poduzimati mjere za zaštitu i čuvanje knjižnične građe prema pravilniku o zaštiti knjižnične građe, što ga na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća donosi ministar kulture.

Na jedinstvene i rijetke primjerke knjiga, zbirke knjiga, rukopise i drugu knjižničnu građu koja ima obilježja kulturnog dobra, odnosno koja je od posebnog značenja ili vrijednosti, primjenjuju se i propisi o zaštiti kulturnih dobara te se ta građa može koristiti samo pod posebnim uvjetima.

Uvjete korištenja knjižnične građe, knjižnice uređuju svojim općim aktom.

Članak 46.

Knjižnice su dužne redovito u postupku revizije izlučivati zastarjelu, dotrajalu ili uništenu građu, osim građe iz članka 45. stavka 2. ovoga Zakona.

Postupak i rokovi revizije uređuju se pravilnikom o reviziji i otpisu knjižnične građe, što ga na prijedlog Hrvatskoga knjižničnog vijeća donosi ministar kulture.

XI. NADZOR NAD RADOM KNJIŽNICA

Članak 47.

Stručni nadzor nad radom knjižnica obavljaju matične knjižnice na način propisan pravilnikom o matičnoj djelatnosti.

Stručni nadzor nad radom matičnih knjižnica i općeznanstvenih knjižnica obavlja Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu.

Članak 48.

Nadzor nad zakonitošću rada knjižnica, osim knjižnica iz članka 20. i 49. ovoga Zakona, obavljaju županijski uredi nadležni za kulturu županija na području kojih je sjedište knjižnice, odnosno gradski ured za kulturu Grada Zagreba.

Ako upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka utvrdi da je statut samostalne knjižnice ili pravilnik o radu knjižnice u sastavu protivan ovome Zakonu ili drugim propisima, zatražit će od knjižnice da ga u roku od mjesec dana uskladi.

Ako knjižnica u roku iz stavka 2. ovoga članka ne uskladi statut ili pravilnik o radu upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka obustavit će njihovu daljnju primjenu i o tome u roku od osam dana izvijestiti Ministarstvo kulture s prijedlogom za poništenje odnosno ukidanje ovih akata ili pojedinih njihovih odredaba.

Rješenje o prijedlogu za poništenje ili ukidanje Ministarstvo kulture dužno je donijeti u roku od 60 dana.

Protiv rješenja iz stavka 4. ovoga članka žalba nije dopuštena već se može pokrenuti upravni spor.

Upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka stalno prati ispunjava li knjižnica uvjete utvrđene odredbom članka 10. stavka 1. ovoga Zakona te utvrdi li da knjižnica više ne ispunjava koji od tih uvjeta zatražit će od osnivača knjižnice da udovolji propisanim uvjetima u roku od šest mjeseci.

Ako osnivač u roku iz stavka 6. ovoga članka ne udovolji zahtjevu i ne ispunji propisane uvjete upravno tijelo iz stavka 1. ovoga članka zabranit će daljnji rad knjižnici i o tome izvijestiti Ministarstvo kulture.

Članak 49.

Nadzor nad zakonitošću rada sveučilišnih i općeznanstvenih knjižnica obavlja Ministarstvo znanosti i tehnologije.

Nadzor nad zakonitošću rada školskih knjižnica u sastavu školskih ustanova, obavlja Ministarstvo prosvjete i sporta.

XII. KAZNENE ODREDBE

Članak 50.

Novèanom kaznom od 4.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit æe se za prekršaj fizièka ili pravna osoba koja izdaje, tiska ili proizvodi graðu navedenu u èlanku 38. ovoga Zakona ako ne udovolji obvezi dostave obveznih primjeraka knjižniène građe (èlanak 37., 40., 41. i 42.).

Odgovorna osoba u pravnoj osobi kaznit æe se za prekršaj iz stavka 1. ovoga èlanka novèanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna.

Èlanak 51.

Novèanom kaznom od 1.000,00 do 5.000,00 kuna kaznit æe se za prekršaj knjižnica, odnosno pravna osoba u èijem se sastavu nalazi knjižnica:

- ako se ne upiše u zakonom odreðeni upisnik (èlanak 11.),
- ako knjižnica ne dostavi podatke potrebne za obavljanje struènog nadzora (èlanak 20. stavak 1., èlanak 47.),
- ako se utvrdi da knjižnica nije poduzela mjere za zaštitu knjižniène građe (èlanak 45.), te
- ako se utvrdi da knjižnica nije uredno provela reviziju knjižniènog fonda (èlanak 46.).

Odgovorna osoba u knjižnici, odnosno pravnoj osobi u èijem se sastavu knjižnica nalazi kaznit æe se za prekršaj iz stavka 1. ovoga èlanka novèanom kaznom od 500,00 do 10.000,00 kuna.

XIII. PRIJELAZNE I ZAKLJUÈNE ODREDBE

Èlanak 52.

Postojeæe knjižnice uskladit æe svoje statute, druge opæe akte i svoj rad s odredbama ovoga Zakona u roku od godinu dana od njegovog stupanja na snagu.

Èlanak 53.

Osnivaèi otvorenih i puèkih uèilišta, centara za kulturu, javnih ustanova za trajnu naobrazbu i drugih organizacija za naobrazbu odraslih, koje obavljaju knjižniènu djelatnost, donijet æe, u roku od dvije godine od stupanja na snagu ovoga Zakona, odluke kojima æe sredstvima, prostorom i opremom što tim pravnim osobama služi za obavljanje knjižniène djelatnosti, te njihovim knjižnim fondom, osnovati samostalne knjižnice prema odredbama ovoga Zakona, odnosno osigurati obavljanje knjižniène djelatnosti sukladno èlanku 9. stavku 1. ovoga Zakona.

Èlanak 54.

Imenovanje èlanova Hrvatskog knjižniènog vijeæa iz èlanka 33. ovoga Zakona obavit æe se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, a Vijeæe æe se konstituirati najkasnije u roku od 30 dana od imenovanja njegovih èlanova.

Èlanak 55.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona imaju odgovarajuæu struènu spremu i položen ili priznati struèni ispit prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do donošenja ovoga Zakona, odnosno diplomu studija bibliotekarstva, smatraju se knjižniènim osobljem iz èlanka 34. ovoga Zakona.

U sluèaju iz stavka 1. ovoga èlanka:

- struèno zvanje knjižnièara prevodi se u struèno zvanje pomoænog knjižnièara,
- struèno zvanje višeg knjižnièara prevodi se u struèno zvanje knjižnièara,
- struèno zvanje bibliotekara prevodi se u struèno zvanje diplomiranog knjižnièara,
- struèno zvanje višeg bibliotekara prevodi se u struèno zvanje višeg knjižnièara, i
- struèno zvanje bibliotekarskog savjetnika prevodi se u struèno zvanje knjižnièarskog savjetnika.

Èlanak 56.

Osobe zaposlene u knjižnicama koje do dana stupanja na snagu ovoga Zakona nisu stekle odgovarajuæe uvjete prema dosadašnjim propisima imaju pravo:

- položiti struèni ispit za struèno zvanje pomoænog knjižnièara i knjižnièara u roku od 2 godine od stupanja na snagu ovoga Zakona,
- položiti struèni ispit za bibliotekara za struèno zvanje diplomiranog knjižnièara po dosadašnjem programu u roku od 2 godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona, ili završiti dopunski studij knjižnièarstva i položiti struèni ispit za diplomiranog knjižnièara u roku od 5 godina od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Osobama iz stavka 1. ovoga èlanka koje ne polože odgovarajuæi ispit prestaje radni odnos s danom isteka roka u kojem su imale pravo položiti ispit.

Odredbe ovoga èlanka ne odnose se na osobe kojima je na dan stupanja na snagu ovoga Zakona do pune starosne mirovine preostalo najviše deset godina radnoga staža.

Èlanak 57.

Propisi za provođenje ovoga Zakona iz èlanka 8., 11., 31., 35., 44., 45. i 46. donijet æe se u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Kada je za donošenje propisa iz stavka 1. ovoga èlanka potreban prijedlog Hrvatskoga knjižniènog vijeæa, ovo Vijeæe dužno ga je dostaviti ministru kulture u roku od mjesec dana od

kada ministar zatraži prijedlog. U protivnom ministar æe donijeti propis bez prijedloga Hrvatskoga knjižniènog vijeæa.

Èlanak 58.

Na dan stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju vaŹiti:

- Zakon o biblioteènoj djelatnosti i bibliotekama ("Narodne novine", br. 25/73., 47/86., 26/93. i 50/95.),
- odredbe èlanka 1. stavka 2., 7. i 15. Zakona o upravljanju ustanovama u kulturi ("Narodne novine", br. 50/95.) u cijelosti, te odredbe èlanka 3., 5., 6., 12. i 14. istog zakona u dijelu u kojem se odnose na knjiŹnice,
- odredba èlanka 29. Zakona o određivanju poslova iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne samouprave i uprave ("Narodne novine", br. 75/93., 109/93., 10/94., 17/94., 30/94., 36/95., 107/95. i 43/96.) i
- odredba èlanka 21. Zakona o javnom priopæavanju ("Narodne novine", br. 83/96.).

Propisi doneseni za provedbu zakona iz stavka 1. ovoga èlanka ostaju na snazi do donošenja propisa iz èlanka 57. ovoga Zakona.

Èlanak 59.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama", s tim da se odredba èlanka 10. primjenjuje od dana utvrđivanja knjiŹnice koja obavlja matiènu djelatnost, a odredbe glave IX. od 1. sijeènja 1998. godine.

Klasa: 612-04/96-01/02
Zagreb, 19. rujna 1997.

ZASTUPNIÈKI DOM SABORA REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednik
Zastupnièkog doma Sabora
akademik Vlatko Pavletiaè, v. r.